

III. PRZEGLĄD PRAWODAWSTWA

1. PRAWO ADMINISTRACYJNE

(Okres od 1 kwietnia do 31 grudnia 1938)

Ustawodawstwo tego okresu jest związane dość ściśle z ustawodawstwem okresu, omówionego poprzednio i ma podobny zupełnie charakter; możnaby tu powtórzyć wiele uwag, zawartych w poprzednim przeglądzie.¹

Pod względem treści norm stoi ono przede wszystkim pod znakiem odzyskania Zaolzia; szereg przepisów prawnych dotyczy rozciągnięcia na Ziemię Odzyskaną polskich przepisów prawnych względnie dostosowania ich do szczególnych potrzeb miejscowych; praca ta nie jest jeszcze ukończona. Ważną pozycję stanowią również: nowe prawo o powszechnym obowiązku wojskowym, zmiana dekretu dewizowego oraz unifikacja prawa prasowego.

W innych dziedzinach należy zaznaczyć dużą rozbudowę zapoczątkowanego w poprzednim okresie ustawodawstwa o zapewnieniu podaży przedmiotów powszedniego użytku. W dziedzinie prawa gospodarczego należy ponadto zwrócić uwagę na zmianę prawa górniczego i przemysłowego; w prawie agrarnym doczekaliśmy się ustawy o uporządkowaniu wspólnot gruntowych. W zakresie samorządu terytorialnego nastąpiła zmiana prawa wyborczego; w zakresie samorządu zawodowego otrzymaliśmy nowe prawo o ustroju adwokatury oraz szereg nowych przepisów, dotyczących lekarzy, dentystów i aptekarzy. Uregulowano autonomię Kościoła Prawosławnego. Duży ruch panował w zakresie akademizacji uczelni prywatnych. Wreszcie należy wymienić szereg nowych przepisów z zakresu prawa międzynarodowego administracyjnego.

Prawo konstytucyjne.

Dwa zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 13 września zarządziły *wybory do Sejmu* (poz. 497) i *do Senatu* (poz. 498) oraz wyznaczyły terminy czynności wyborczych w załączonych „kalendarzach wyborczych”. Rozporządzenie Min. S. Wew. z 14 września, poz. 499, dotyczy przeprowadzenia przez władze administracyjne

¹ Obejmował on czas od 1 stycznia 1937 do 1 kwietnia 1938. W tym roku okres sprawozdawczy z przyczyn niezależnych od autora został skrócony.

ogólnej rewizji podziału powiatów na obwody głosowania, rozp. zaś z 21 września, poz. 519, zmiany regulaminu do zgromadzenia okręgowego.

Państwo Polskie. Obywatele. Ochrona granic. Cudzoziemcy.

Należy tu wymienić przede wszystkim dwa dekry, należące zasadniczo do innych działów, które jednak mają bliski związek z administracją. Dekret Prezyd. Rzplitej z 1936 roku w sprawie *obrotu pieniężnego z zagranicą* oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi został dwukrotnie znowelizowany (poz. 528 i 571). Tekst jednolity został ogłoszony obwieszczeniem Min. Skarbu z 7 listopada, poz. 584. Rozporządzenie wykonawcze Min. Skarbu z tej samej daty, poz. 583, reguluje sprawę zgłoszenia i zaofiarowania do skupu mienia posiadanego za granicą oraz należności od zagranicy.

Dekret Prezyd. Rzplitej z 22 listopada, poz. 623, *o ochronie niektórych interesów Państwa* przewiduje m. i. kary za przestępstwa przeciwko obronności Państwa i gospodarstwu narodowemu, przeciwko niezależności życia publicznego oraz przeciwko porządkowi publicznemu (m. i. za nawoływanie do strajku powszechnego, bądź do wstrzymania dowozu żywności do miast, za rozpowszechnianie fałszywych wiadomości, mogących wyrządzić dotkliwą szkodę interesom państwa itd.). Dekret ten upoważnia Min. Spraw Wew. do wprowadzenia w drodze rozporządzeń zakazów publicznego odbioru określonych, zagranicznych stacyj radiowych.

Ustawa z 7 kwietnia, poz. 223, *o mieniu byłych niemieckich osób prawnych prawa publ.*, których obszar działania został przecięty granicą państwową; mienie to uznaje się za własność polskich osób prawnych prawa publicznego, pełniących obowiązki publiczno-prawne poprzednich właścicieli.

Rozp. Min. Spraw Wew. z 10 czerwca, poz. 360 i zmieniające je rozp. z 22 września, poz. 516 określa *obszary pasa granicznego*. Rozp. Min. Spraw Wew. z 10 czerwca, poz. 367, wydane w porozumieniu z Min. Spraw Wojsk, znosi obowiązujący dotąd w sześciu województwach na granicy wschodniej, zakaz hodowli i utrzymywania gołębi w pasie granicznym.

Kontrolę ruchu osobowego przez granice Państwa reguluje rozporządzenie Min. Spraw Wew. (wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Spraw Zagr. i Spraw Wojsk.) z 30 lipca, poz. 489.

Rozp. Min. Spraw Wew. (wyd. w poroz. z Min. Spraw Zagr.) z 6 października, poz. 543, wprowadza obowiązek przeprowadzenia za granicą jednorazowej *kontroli paszportów zagranicznych polskich*. Przeprowadzenie kontroli stwierdza Urząd Zagraniczny

Rzplitej Polskiej przez umieszczenie na paszporcie odpowiedniej adnotacji; można jej odmówić wzgl. wstrzymać jej wydanie, gdy zachodzi podejrzenie co do autentyczności lub ważności paszportu — lub też jeśli zachodzą okoliczności, uzasadniające pozbawienie obywatelstwa (pro futuro) lub stwierdzenie utraty obywatelstwa posiadacza paszportu. Paszport nie zaopatrzony w adnotację nie upoważnia do przekroczenia granicy.

Odzyskane ziemie Śląska Cieszyńskiego.

Przepisy prawne, związane z odzyskaniem Zaolzia, mają dwójaki charakter. Część z nich rozszerza po prostu moc obowiązującą ustaw naszych na ziemie odzyskane; inne natomiast normują tymczasowo te dziedziny, w których natychmiastowa unifikacja nie byłaby wskazana.

Pierwszą grupę otwiera *dekret* Prezyd. Rzplitej z 11 października, poz. 533, o *zjednoczeniu odzyskanych ziem Śląska Cieszyńskiego z Rzeczpospolitą Polską*, który stwierdza, że ziemie te są nierozdzieloną częścią Rzeczypospolitej Polskiej i otrzymują wspólny z nią ustrój konstytucyjny i wspólną organizację władz. Ziemie odzyskane wchodzi w skład województwa śląskiego, rozciąga się na nie moc obowiązująca ustawy konstytucyjnej z 15 lipca 1920 r., zawierającej statut organiczny województwa śląskiego. Do czasu przeprowadzenia wyborów ziemie odzyskane reprezentować będą w Sejmie Śląskim czterej posłowie, powołani przez Prezydenta Rzeczypospolitej. Przepisy, obowiązujące dotychczas na ziemiach odzyskanych, należy stosować z uwzględnieniem nowego stanu prawnego.

Szereg dalszych dekretów rozciąga na ziemie odzyskane moc obowiązującą różnych aktów ustawodawczych; i tak dekret z 11 października, poz. 534, rozciąga na te ziemie moc obowiązującą 72 aktów ustawodawczych, następnie idą dekrety: poz. 548 (ustawa o obywatelstwie), poz. 549, poz. 611, poz. 612 (dotyczy 143 aktów ustawodawczych), poz. 613, (dotyczy 13 aktów ustawodaw., dotyczących reformy rolnej), poz. 614—620, poz. 604—606 (prawo cywilne, handlowe, notariat, adwokatura, zamknięcie list adwokatów: rozp. Min. Spr., poz. 610).

Z przepisów drugiej kategorii należy wymienić dekret Prezyd. Rzplitej z 6 listopada, poz. 572, o tymczasowym uregulowaniu ubezpieczeń społecznych na odzyskanych ziemiach Śląska Cieszyńskiego (rozp. wykon. M. Op. Sp. poz. 632), rozp. Min. Op. Sp., poz. 575, w sprawie utworzenia obwodu inspekcji pracy dla odzyskanych ziem Śląska Cieszyńskiego, dekret Prezyd. Rzplitej z 22 listopada, poz. 620, o nadzorze nad przemysłem złotniczym i han-

dlem wyrobami złotniczymi na odzyskanych ziemiach Śląska Cieszyńskiego i rozp. Min. P. i H., poz. 664, o rozciągnięciu na te ziemie własności miejscowej Urzędu Probierczego w Krakowie, wreszcie dwa rozp. Rady Min. o przepisach przejściowych i uzgadniających, w związku z rozciągnięciem mocy obowiązującej dekretu Prezyd. Rzplitej o regulowaniu gospodarki cukrowej i buraczanej (poz. 640) i w sprawie stowarzyszeń (poz. 661).

Podobną rolę, jak dekret Prezyd. Rzplitej z 11 października w stosunku do odzyskanych ziem Śląska Cieszyńskiego, odgrywa w stosunku do ziem, odzyskanych we Frydeckiem, w Czadeckiem, w Jaworzynie Spiskiej, w Pieninach, w dolinie Popradu oraz w źródłowisku Udawy, dekret Prezyd. Rzplitej z 16 listopada, poz. 585, o *zjednoczeniu z Rzeczpospolitą Polską ziem, odzyskanych w listopadzie 1938 r. i o rozciągnięciu na te ziemie mocy obowiązującej niektórych aktów ustawodawczych*. Treść drugiego dekretu jest zupełnie podobna. Ziemie, odzyskane we Frydeckiem i w Czadeckiem, włącza się do województwa śląskiego i rozciąga się na nie moc ustawy konstytucyjnej z 15 lipca 1920 r. Ziemie, odzyskane w Jaworzynie Spiskiej, w Pieninach oraz w dolinie Popradu, włącza się do województwa krakowskiego; w źródłowisku Udawy zaś do województwa lwowskiego. Dekret ten rozciąga równocześnie na te ziemie, z pewnymi modyfikacjami w sprawie obywatelstwa, moc obowiązującą kilku aktów ustawodawczych (m. innymi dekretów wymienionych wyżej, poz. 534 i 549), ponadto zaś rozciąga niektóre akty na ziemie, przyłączone do województwa krakowskiego i lwowskiego.

Natomiast dekret z 22 listopada, poz. 628, rozciąga moc obowiązującą niektórych przepisów, dotyczących wykonywania praktyki lekarskiej, aptekarskiej, pielęgniarstwa, zwalczania chorób zakaźnych itp. (z pewnymi modyfikacjami, dotyczącymi zwłaszcza spraw, związanych z obywatelstwem odn. osób) już na wszystkie ziemie odzyskane.

Sily zbrojne. Obrona Państwa.

Wojna współczesna jest wojną totalną i wymaga mobilizacji całego społeczeństwa oraz przygotowania technicznego już w czasie pokoju. Płynąca stąd konieczność uregulowania służby wojskowej na nowych zasadach, znalazła swój wyraz w podstawowej kodyfikacji, którą wprowadza ustawa z 9 kwietnia, poz. 220, o *poszczególnym obowiązku wojskowym*.

Ustawa ta reguluje zakres i zasady tego obowiązku, który obejmuje obowiązek zgłaszania się do rejestru poborowych, stawiennictwo do poboru, służby wojskowej oraz obowiązek meldunkowy.

Służba wojskowa dzieli się na: zasadniczą służbę wojskową, służbę wojskową w rezerwie (w czasie pokoju polega ona na ew. obowiązku odbycia przeszkolenia oraz obowiązku odbywania ćwiczeń, w czasie wojny zaś mobilizacji lub na zarządzenie Rady Min., w wypadku gdy tego wymaga interes Państwa, na obowiązku odbywania czynnej służby), służbę wojskową w pospolitym ruszeniu (obowiązki j. w., tylko w mniejszym zakresie), pomocniczą służbę wojskową oraz uzupełniającą służbę wojskową.

Pomocniczą służbę wojskową pełni się w razie wojny, mobilizacji; Rada Min. może wprowadzić ten obowiązek również w czasie pokoju, gdy tego wymaga interes obrony Państwa. Obowiązki temu podlegają również kobiety (od 19 do 45 lat), które ukończyły przeszkolenie wojskowe. Obowiązek takiego przeszkolenia może nałożyć Rada Min. na kobiety, które ukończyły gimnazjum względnie liceum. Pomocnicza służba wojskowa obejmuje OPL, służbę wartowniczą, łączności, techniczną, wojskową służbę zdrowia, transportową, biurową itd.

Uzupełniająca służba wojskowa polega na odbywaniu ćwiczeń przygotowawczych oraz ćwiczeń doskonalących. Określa ją bliżej rozporządzenie Min. Spraw Wojsk, (w poroz. z Min. Spraw Wewn. i Min. Kom.) z 25 maja, poz. 330, o uzupełniającej służbie wojskowej. Ci, którzy odbywają skróconą zasadniczą służbę wojskową, obowiązani są odbyć służbę pracy, w terminach i organizacjach, określonych przez rozp. wykonawcze Min. Spraw Wojsk., które określa również czas trwania tej pracy. Rozporządzenie takie, (wydane w porozumieniu z Ministrami Opieki Społ. i Kom.) „w sprawie odbywania w r. 1938 służby pracy na podstawie art. 79 ustawy z 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym”, nosi datę 24 maja, poz. 323.

Oprócz powszechnego obowiązku wojskowego wprowadza ustawa pow. jeszcze zastępczy obowiązek wojskowy. Polega on na obowiązku bezpłatnego wykonywania pracy dla celów obrony Państwa oraz potrzeb gminy i gromady, mających z tą obroną związek. Obowiązek ten może być spełniony tylko osobiście, a obejmuje kolejno pięć lat, po sześć dni w każdym roku.

Rozporządzenie Min. W. R. i O. P. z 18 sierpnia, poz. 504 (wyd. w poroz. z Min. Spraw Wojsk, i Min. Spraw Wew.), zawiera wykaz szkół krajowych i zagranicznych, których uczniowie i słuchacze są uprawnieni do ubiegania się o *odroczenie zasadniczej służby wojskowej*. Pobór rekruta na rok 1938 zarządza zarządzenie Prezydenta Rzplitej z 9 kwietnia, poz. 222.

Dekret prezyd. Rzplitej z 23 listopada, poz. 635, o warunkach *mianowania oficerów w stopniach honorowych*, przewiduje moż-

ność nadawania takich honorowych stopni obywatelom polskim oraz obcokrajowcom za zasługi, położone w czasie pokoju lub w czasie wojny dla sił zbrojnych względnie dla Państwa Polskiego w ogóle (ten ostatni wypadek dotyczy **tylko** obcokrajowców).

Ustawa z 9 kwietnia, poz. 250, wprowadza pewne zmiany do rozporządzenia Prezyd. Rzplitej o *obowiązku odstępowania zwierząt pociągowych, wozów, pojazdów mechanicznych i rowerów dla celów obrony Państwa*; zmiany dotyczą w szczególności komisji poborowych, ich składu oraz warunków i sposobu wypłaty wynagrodzenia; sprawy te mianowicie przekazuje nowela rozporządzeniem wykonawczym. Tekst jednolity tego rozp. został ogłoszony obwieszczeniem Min. Spraw Wojsk, z 6 lipca, poz. 496. Należy tu wreszcie wymienić rozp. Rady Min. z 3 września, poz. 502, o określeniu terminu wejścia w życie przepisów art. 56 rozp. Prezyd. Rzplitej z 24 października 1934 o *rzeczowych świadczeniach wojennych*.

Uczestnicy walk o niepodległość.

Ustawa z 9 kwietnia, poz. 221, nowelizuje przepisy ustawy o zaopatrzeniu *weteranów powstań narodowych* z r. 1831, 1848 i 1863 oraz wdów po nich.

Dekret Prezyd. Rzplitej z 19 października, poz. 547, zmienia przepisy rozporządzenia o *Krzyżu i Medalu Niepodległości*. Odznaczenie to mianowicie może być nadane osobom, które zasłużyły się czynnie w okresie walk powstańczych o wyzwolenie Zaolzia. Tekst jednolity został ogłoszony obwieszczeniem Prezesa Rady Min. z 7 grudnia, poz. 648.

Inwalidzi wojenni.

Rozp. Ministrów Op. Sp. i Sk. z 15 lipca, poz. 437, dotyczy zmiany rozp. w sprawie zaopatrzenia pieniężnego inwalidów z oddziałów ukraińskich.

Sprawy osobowe funkcjonariuszów państwowych i wojskowych.

Pewną zmianę w przepisach o *stosunkach służbowych nauczycieli* wprowadza ustawa z 9 kwietnia, poz. 243.

W zakresie spraw uposażenia i emerytury ustawa z 9 kwietnia, poz. 231, zmienia przepisy rozp. Prezyd. Rzplitej o *uposażeniu wojska i marynarki wojennej*. Tekst jednolity podaje obw. Min. Spraw Wojsk, z 17 maja, poz. 362.

Rozporządzenie Rady Min. z 19 grudnia 1933 r. o *zasadach zaszeregowania* funkcjonariuszów państwowych do grup uposażę-

nia i automatycznego przechodzenia nauczycieli do wyższych grup uposażenia, *o dodatkach lokalnych, funkcyjnych i służbowych* oraz o umundurowaniu niższych funkcjonariuszów państwowych, zostało w kilku punktach zmienione względnie uzupełnione. Uzupełnienia te dotyczą dodatków lokalnych zwłaszcza w Gdyni (funkcjonariusze państwowi, poz. 355, sędziowie, prokuratorzy, asesory i aplikanci poz. 356, Policja Państw, poz. 357), funkcyjnych (P. Instytut Geologiczny, poz. 414), awansu nauczycieli niższych szkół zawodowych oraz niektórych kapitanów statków, majtków itd. (poz. 522). Rozporządzenie Min. Skarbu z 11 lipca, poz. 394, dotyczy umundurowania poborców skarbowych.

Podobnym zmianom uległy również przepisy rozporządzeń Rady Min. z 1 stycznia 1934 r. *o uposażeniu pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe”* i przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” (dodatki lokalne zwłaszcza w Gdyni) oraz przepisy rozp. Min. Skarbu z 3 kwietnia 1935 r. *o uposażeniu i zaopatrzeniu emerytalnym pracowników monopolowych* (Monopolu Tytoniowego, Spirytusowego i Solnego — zmiana dotyczy przepisów emerytalnych).

Rozporządzenie Rady Ministrów z 29 kwietnia, poz. 279. dotyczy wynagrodzenia akordowego *personelu pomiarowego urzędów wojewódzkich*.

W zakresie organizacji *Policji Państwowej* mamy do zanotowania ważne rozporządzenie Min. Spraw Wew. z 21 kwietnia, poz. 353, „o odpowiedzialności dyscyplinarnej i postępowaniu dyscyplinarnym w Policji Państw.”, które kodyfikuje na nowo całą tę dziedzinę znosząc przepisy dawniejsze, pochodzące częściowo jeszcze z 1919 roku. Rozp. z 15 września, poz. 515, dotyczy sprawy zawierania związków małżeńskich przez funkcjonariuszów Policji Państwowej, z 2 września, poz. 507, sprawy zmiany rozp. z 1936 r. o warunkach służby przygotowawczej i zasadach odpowiedzialności służbowej kandydatów na szeregowych Policji Państw., przyjętych do służby przygotowawczej w charakterze pracowników kontraktowych. Tej samej sprawy w odniesieniu do *Policji Województwa Śląskiego* dotyczy rozp. z 10 maja, poz. 322; rozp. zaś Rady Min. z 22 września, poz. 523, rozszerza zakres działania Państw. Zakładu Emerytalnego na kandydatów na szeregowych Policji Województwa Śląskiego również.

Podział terytorialny Państwa i organizacja władz administracji rządowej.

Ustawa z 9 kwietnia, poz. 240, zmienia *granice województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego i warszawskie-*

go. Mamy też szereg rozporządzeń: Rady Min., zmieniających granice niektórych powiatów (poz. 501, 518, 573) oraz Min. Spraw. Wew., zmieniających granice niektórych gmin miejskich (poz. 436 i 577) i wiejskich (poz. 490).

Rozporządzenie Min. Spraw Wew. z 27 października, poz. 576, utworzyło ekspozyturę starostwa nizańskiego w Stalowej Woli.

Por. też: górnictwo, inspekcja pracy, kolej, Lasy Państwowe.

Samorząd terytorialny.

W tym zakresie należy wymienić przede wszystkim trzy ważne ustawy z dnia 16 sierpnia (poz. 479—481).

Pierwsza z nich dotyczy *samorządu gminy m. st. Warszawy*. Reguluje ona ustrój organów (w szczególności też „Rad Dzielnicowych”, jako organów poszczególnych dzielnic), zakres działania, organizację Komisji Dyscyplinarnych dla pracowników miejskich oraz sprawy nadzoru rządowego.

Druga i trzecia z tych ustaw traktują *o wyborze radnych miejskich* (poz. 480) i *o wyborze radnych gromadzkich, gminnych i powiatowych* (poz. 481) uchylając odnośne postanowienia ustawy z 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego.

Dekret Prezyd. Rzplitej z 22 listopada, poz. 625, skraca kadencję niektórych organów ustrojowych w samorządzie terytorialnym. Wybory będą w tych wypadkach zarządzane najpóźniej do 15 lutego — oczywiście już na podstawie wymienionych wyżej nowych przepisów.

Dwa rozporządzenia Min. Spr. Wewn. z 31 marca, poz. 206 i 207, dotyczą *wyborów do organów samorządu wojewódzkiego w wojew. poznańskim i pomorskim*. Pierwsze z nich zmienia rozporządzenie z 1927 r. o regulaminie wyborczym, drugie dotyczy ustalenia i rozdziału liczby członków sejmików wojewódzkich na poszczególne powiatowe związki samorządowe i miasta wydzielone z powiatowych związków samorządowych.

Rozporządzenie Min. Spr. Wew. z 12 października, poz. 555, *Przekazuje na terenie Gdyni kompetencje wojewody z rozporządzenia Prezyd. Rzplitej o granicach Państwa* (a mianowicie prawo wydawania zezwoleń na nabywanie w dzierżawę, użytkowanie lub zarząd nieruchomości komisarzowi) Komisarzowi Rządu w Gdyni. Podobnie rozp. z 13 grudnia, poz. 663, przekazuje Zarządowi Miejskiemu m. st. Warszawy kompetencję starosty w sprawach, dotyczących powszechnego obowiązku wojskowego.

W zakresie *finansów komunalnych* ważne zmiany wprowadza ustawa z 5 sierpnia, poz. 455, o poprawie finansów związków samorządu terytorialnego i o zmianie ustawy o tymczasowym uregu-

lowaniu finansów komunalnych. Zmiany te dotyczą m. i. udziału miasta wzgl. powiatu w państwowym podatku dochodowym oraz sprawy podatku drogowego.

Spraw finansowych samorządu dotyczą również: ustawa z 9 kwietnia, poz. 247, o zmianie ustawy o pomocy finansowej Skarbu Państwa dla gminy miasta Wilna... itd. (z r. 1932 poz. 337), rozp. Rady Min. z 1 czerwca, poz. 352, o poborze dodatku samorządowego do podatku dochodowego na obszarze kilku powiatów, rozp. Min. S. Wew. z 20 lipca, poz. 417, wyd. w por. z Min. Sk., o podatku komunalnym od publicznego wyświetlania filmów, oraz rozp. M. S. Wew. o podatku drogowym, poz. 530.

Szereg przepisów dotyczy *komunalnych kas oszczędności*. Ustawa z 9 kwietnia, poz. 232, zmienia rozp. Prez. Rzplitej z 1933 o tych kasach. Ustawa z 9 kwietnia, poz. 256, przekształca Galicyjską Kasę Oszczędności w „Centralną Małopolską Kasę Oszczędności we Lwowie”. Rozp. Min. Skarbu z 9 maja, poz. 338 (wyd. w poroz. z Min. Spraw Wew. i Min. Spr.), mówi o zakładach zastawniczych komunalnych kas oszczędności — rozp. zaś Min. Sk. z 21 września, poz. 526, o zmianie terytorialnego zakresu działania niektórych towarzystw kredytowych miejskich.

Samorząd gospodarczy i zawodowy.

Nowe *prawo o ustroju adwokatury* wprowadza ustawa z 4 maja, poz. 289. Wchodzi ono w miejsce dawnego prawa z r. 1932 stanowiąc podstawę samorządu adwokackiego, który obejmuje ogół adwokatów i aplikantów adwokackich. Organami tego samorządu są Izby Adwokackie, obejmujące okręg jednego sądu apelacyjnego oraz Naczelna Rada Adwokacka. Orzekanie w sprawach dyscyplinarnych oraz w sprawach niektórych odwołań należy do Izby do Spraw Adwokatury przy Sądzie Najwyższym, która spełnia rolę sądu administracyjnego. Nadzór należy do Min. Sprawiedliwości. Ponadto ustawa reguluje warunki wpisania na listę aplikantów, przyjęcia do adwokatury, obowiązki i prawa adwokatów, skreślenie adwokata z listy i odpowiedzialność dyscyplinarną.

W związku z pow. ustawą pozostają rozporządzenia Min. Spr. z 4 czerwca, poz. 334, o zamknięciu list adwokatów i list aplikantów adwokackich i z 8 czerwca, poz. 335, o pieczęciach organów samorządu adwokackiego.

Ustawa z 25 marca, poz. 202, o wykonywaniu zawodu *aptekarского*, określa warunki wykonywania tego zawodu oraz, częściowo, kompetencję izby aptekarskiej.

Ustawa z 30 lipca, poz. 449, nowelizuje rozp. Prezyd. Rzplitej o wykonywaniu *praktyki lekarskiej* z 1932 r.

W związku z ustawą z 11 stycznia, poz. 33, o izbach lekarsko-dentystycznych pozostają dwa rozporządzenia Min. Op. Sp. z 30 kwietnia o ustanowieniu okręgowych *izb lekarsko-dentystycznych* (poz. 296) i o ordynacji wyborczej do rad okręgowych izb lekarsko-dentystycznych (poz. 295).

Polityka gospodarcza. Zapewnienie podaży przedmiotów powszedniego użytku.

Sprawa zaopatrzenia ludności w artykuły pierwszej potrzeby stała się w r. 1938 przedmiotem szczególnej troski ustawodawcy. Dekret Prezyd. Rzplitej z 22 lutego, poz. 89, porucza sprawy aprowizacyjne Ministrowi R i RR; na podstawie tego dekretu Min. R i RR rozporządzeniem z 28 września utworzył, jako swój organ opiniodawczy, „Polski Komitet Żywnościowy”.

Podstawę ogólną stanowi w tej dziedzinie ustawa z 5 sierpnia, poz. 462, *o zabezpieczeniu podaży przedmiotów powszedniego użytku*.

Ustawa ta przyznaje Ministrowi R i RR, w celu zabezpieczenia podaży takich przedmiotów lub przeciwdziałania nadmiernej wyższe ich cen, prawo wydawania rozporządzeń o magazynowaniu i ujawnianiu zapasów, ujawnianiu cen itd. oraz prawo regulowania jakości przemiału zbóż chlebowych i wypieku, ceny przetworów zbóż, mięsa i jego przetworów, cen detalicznych nafty i węgla oraz, za zgodą Rady Min., ceny innych przedmiotów powszedniego użytku.

W wykonaniu tej ustawy wyszedł już szereg rozporządzeń Min. R. i RR.: z 18 sierpnia, poz. 465 (przemiał pszenicy i żyta), poz. 466 (ceny przetworów zbóż chlebowych, mięsa i jego przetworów), poz. 467 (ceny detal, nafty i węgla), poz. 468 (obowiązek ujawniania cen przedm. powsz. użytku oraz sporządzania i posiadania w obrocie hurtowym i półhurtowym faktur) i z 3 października, poz. 537 (przemiał pszenicy i żyta i wypiek pieczywa).

Obok tej ustawy mamy szereg uzupełniających ją faktycznie przepisów, dotyczących dziedzin szczególnych. Należy tu ustawa z 5 sierpnia, poz. 458, która nowelizuje rozp. Prezyd. Rzplitej w sprawie *uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem* (tekst jednolity poz. 678) oraz ustawa z tej samej daty, poz. 457, nowelizująca dekret Prezyd. Rzplitej *o regulowaniu gospodarki cukrowej i buraczanej* (tekst jednolity poz. 567). Rozporządzenie wykonawcze do tego dekretu nosi datę 3 grudnia, poz. 659; rejony produkcji oraz kontyngent wewn. i zapas cukru na okres kampanijny 1938/1939 wyznacza rozp. z 14 grudnia, poz. 674. Ponadto należy tu wymienić, wydane

na podstawie ustawy o mleczarstwie z 1936 r., dwa rozporządzenia Min. R. i RR.: o organizacji państw, ocen masła i serów (poz. 541) i o wywozie masła za granicę (poz. 384). Ponadto można tu wymienić rozp. Min. P i H o ustaleniu punktów granicznych dla wywozu kurzych jaj za granicę (poz. 282), rozp. Rady Min. o sprzedaży w wewnętrznym handlu detalicznym jaj kurzych na wagę i uwiadczeniu ich jakości (poz. 415) i należące do innej dziedziny, ale pokrewne co do tendencji, rozp. Min. Op. Sp. o określaniu cen aptecznych (poz. 454).

Obok reglamentacji ustawodawca sięga do innych jeszcze środków. Ustawa z 5 sierpnia, poz. 447, o *środkach finansowych na popieranie gospodarczo uzasadnionego kształtowania cen artykułów rolniczych* wprowadza specjalną opłatę od mąki żytniej, pszennej i jęczmiennej oraz kaszy pszennej i jęczmiennej: rozporządzenie wykonawcze do tej ustawy nosi datę 19 sierpnia, poz. 477.

Administracja rolnicza i lasowa.

Zagadnienie wspólnot gruntowych, które stanowiło jedno z najważniejszych zagadnień, związanych z przebudową ustroju rolnego, doczekało się uregulowania; czyni to ustawa z 4 maja, poz. 290, o *uporządkowaniu wspólnot gruntowych*. Ustawa ta dotyczy wspólnych gruntów wielogromadzkich, wspólnych gruntów wsi i dworu i wspólnych gruntów gromadzkich. Regulacja polega na podziale gruntów wspólnych; w niektórych wypadkach zamiast podziału ustawa przewiduje ustalenie prawa współwłasności, uregulowanie zagospodarowania gruntów niepodzielonych. Ustawa reguluje również rozporządzanie gruntami wspólnymi.

Ponadto uległy zmianie niektóre przepisy o *likwidacji stosunków dzierżawnych*. Ustawa z 9 kwietnia, poz. 229, nowelizuje ustawę o wykupie gruntów, podlegających ustawie w przedmiocie ochrony drobnych dzierżawców rolnych (tekst jednolity ogłoszono jako poz. 354). Ustawa z 25 kwietnia, poz. 259, nowelizuje ustawę z 1933 r. o wykupie przez dzierżawców gruntów, zajętych pod budynki oraz gruntów czynszowych w miastach i miasteczkach na obszarze sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 lipca, poz. 398, dotyczy likwidacji fideikomisu Pszczyńskiego.

Ponadto należy tu wymienić ustawę z 9 kwietnia, poz. 248, o *ulgach w spłacie zaległości udziałów w publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych*, ustawę z tej samej daty, poz. 249, o zamianie niektórych należności b. pruskich władz i instytucji agrarno-finansowych na pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, ustawę z 31 marca, poz. 209, o należnościach gmin z tytułu rozli-

czenia z właścicielami zniesionych obszarów dworskich, rozp. Min. Sk., poz. 448, w sprawie zmiany rozp. o emisji 7% obligacji melioracyjnych P. Banku Rolnego oraz o długoterminowych pożyczkach amortyzacyjnych w tych obligacjach udzielonych i rozp. Min. R. i RR., poz. 439, o przejęciu na rachunek Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej niektórych wierzytelności P. Banku Rolnego.

W odniesieniu do administracji *lasowej* mamy do zanotowania rozporządzenie Rady Min. z 13 lipca, poz. 413, o ustaleniu okręgów i siedzib dyrekcji Lasów Państwowych; rozp. to miało jednak krótki byt, zostało bowiem rychło zastąpione nowym rozporządzeniem Rady Min. z datą 25 listopada, poz. 639.

Rozporządzenie Min. R. i DP. z 1925 r. o zakresie uprawnień dyrekcji lasów państwowych i nadleśnictw przy zawieraniu umów, dotyczących gospodarki w lasach państwowych, zostało uchylone (poz. 304).

Ochrona przyrody.

Ochrony niektórych zwierząt łownych dotyczy rozporządzenie Min. R. i RR. z 30 listopada, poz. 653.

Rozporządzenie Min. WR. i OP. z 12 października, poz. 568, wyd. w poroz. z Min. R. i RR., uznaje żubra za gatunek chroniony.

Zwalczanie kląsk żywiołowych.

Rozporządzenie Min. Spraw Wew. z 31 października, poz. 590, wyd. w poroz. z Min. S. Wojsk. i P. i H., zawiera przepisy o zapobieganiu powstawania i rozszerzania się pożarów w budynkach. Wysokość sum na koszty akcji przeciwpożarowej na r. 1939: poz. 662.

Ustawa z 5 sierpnia, poz. 456, nowelizuje rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powsz. Zakł. Ubezpiecz. Wzajemnych.

Hodowla zwierząt. Przepisy weterynaryjne.

Tekst jednolity rozporządzenia Prezyd. Rzplitej z 1927 r. *o państwowych zakładach chowu koni* i o dostarczaniu ogierów dla hodowli, został ogłoszony obwieszczeniem z 12 marca, poz. 246.

Zmiana przepisów o totalizatorze: rozp. Min. R- i RR-, poz. 284.

Dwa rozporządzenia Min. R. i RR. dotyczą wprowadzenia w życie na pewnych obszarach Państwa niektórych przepisów ustawy *o nadzorze nad hodowlą* bydła, trzody chlewnej i owiec (poz. 382 i 529).

Ustawa z 16 kwietnia, poz. 245, nowelizuje przepisy rozp. Prezyd. Rzplitej z 1927 r. *o zwalczaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych*. Prawo przekazania pewnych uprawnień wojewody starostom, w zw. ze zwalczaniem pryszczycy, wprowadza rozp. Min. R. i RR., poz. 372.

Prawo przemysłowe.

Należy tu wymienić przede wszystkim ważną ustawę z 8 sierpnia, poz. 463, nowelizującą rozporządzenie Prezyd. Rzplitej z 1927 r. *o prawie przemysłowym*. Zmiany dotyczą w szczególności zwłaszcza spraw rzemiosła oraz cechów rzemieślniczych.

Szereg rozporządzeń Min. P. i H. dotyczy wykonania poszczególnych postanowień tego rozp. o prawie przemysłowym — a więc sprawy prowadzenia przemysłu gospodniego (poz. 540), koncesjonowania przemysłu wyrobu gum jezdnych (poz. 561), wskazania osób prawnych, zobowiązanych do przedstawiania danych określonych w art. 7, ust. 3 prawa przemysłowego itd. (poz. 569), określania rodzajów rzemiosła, w których dopuszczany jest wyjątek od zakazu pobierania opłat za naukę rzemiosła (poz. 407), ustalenia, w jakiej mierze świadectwa ukończenia szkół technicznych i artystycznych należy uważać za dowód uzdolnienia zawodowego do prowadzenia przemysłu rzemieślniczego (poz. 332) względnie za dowód odpow. kwalifikacji do kierowania praktycznym kształceniem terminatorów (poz. 333).

W wykonaniu rozporządzenia Prezyd. Rzplitej z 1928 r. *o dozrze nad artykułami żywności i przedmiotami użytku* dwa rozp. Min. Op. Sp. (wyd. w poroz. z Min. P. i H.) regulują dozór nad wyrobem i obiegiem środków kosmetycznych (poz. 388) oraz zmianę przepisów o barwieniu artykułów żywności i przedmiotów użytku (poz. 239).

Rozporządzenie Min. R. i RR, (wyd. w poroz. z Min. P. i H.) na podstawie ustawy o *mleczarstwie* z r. 1936, zmienia przepisy o pomieszczeniach i urządzeniach zakładów mleczarskich oraz o zawodowym przygotowaniu kierowników tych zakładów (poz. 294).

Przepisy *o nadzorze nad zbiornikami pod ciśnieniem* (ustawa z 1933 r.) zostały uzupełnione dwoma rozporządzeniami Min. P. i H. (poz. 329 i 686); przepisy zaś o nadzorze nad kotłami parowymi rozp. Min. P. i H. (poz. 685) i rozp. Min. Komunikacji (poz. 416).

Rozporządzenie Min. Spraw Wew. z 30 lipca, poz. 450, zawiera przepisy wykonawcze do ustawy *o przedsiębiorstwach, wymagających szczególnego zaufania* (poz. 79).

Rozporządzenie Min. Spraw Wew. (poz. 647) ustala, w wykonaniu nowego prawa prasowego, wzór księgi druków dla zakładów graficznych.

Ustawa z 25 kwietnia, poz. 293, wprowadza *opłaty rejestracyjne od przedsiębiorstw i zajęć*, na rzecz związków samorządu terytorialnego, izb przemysłowo-handlowych, izb rzemieślniczych oraz szkół zawodowych. Zmianę opłat za legalizację narzędzi mierzniczych wprowadza rozp. Min. P. i H., poz. 281 (sprost. poz. 311).

W związku z przemysłem należy tu wspomnieć o ustawie z 9 kwietnia, poz. 224, o ulgach inwestycyjnych (rozp. wykonawcze poz. 636), ustawę z 30 lipca, poz. 445, o zmianie ustawy o finansowaniu niektórych inwestycji z funduszy państwowych w okresie do 31 marca 1939 i rozp. Rady Min. o przedłużeniu terminu do występowania o stwierdzenie prawa do ulg z rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 1933 r. o popieraniu elektryfikacji.

Prawo budowlane i zabudowanie osiedli.

Wykonania prawa budowlanego dotyczą rozporządzenia Min. Spraw Wew. o zmianie rozp. z 16 marca 1938 *o sposobie odgradzania posiadłości i działek*, poz. 373, o sporządzaniu i zatwierdzaniu projektów robót budowlanych itd. na obszarze województwa śląskiego, poz. 374, o rozciągnięciu przepisów policyjno-budowlanych dla gmin miejskich na niektóre osiedla gmin wiejskich na obszarze województwa wileńskiego, poz. 342.

Rozporządzenie Rady Min. z 29 kwietnia, poz. 278, dotyczy przygotowania w czasie pokoju OPL. w dziedzinach regulacji i zabudowania osiedli oraz budownictwa publicznego i prywatnego.

Ustawa z 31 marca, poz. 210, nowelizuje rozp. Prezyd. Rzplitej o usuwaniu nieczystości i wód opadowych.

Prawo górnicze.

Dekret Prezyd. Rzplitej z 22 listopada, poz. 627, zawiera obszerną nowelizację *prawa górniczego* (zwłaszcza w związku z zakresem „woli górniczej”, z kwestią poszukiwań górniczych, przeprowadzeniem reformy rolnej i prac publicznych itd.).

W wykonaniu prawa górniczego rozporządzenie Min. P. i H., poz. 687, zmienia przepisy o ustaleniu siedzib i właściwości terytorialnej okręgowych urzędów górniczych, rozp. zaś Rady Min., poz. 236, zakazuje poszukiwań górniczych w Pustyni Błędowskiej i okolicy.

Można tu wreszcie wymienić rozporządzenie Min. P. i H., poz. 305, w sprawie zmiany rozporządzenia o Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego.

Prawo pracy i opieka społeczna.

Rozporządzenie Min. Op. Sp. z 31 marca, poz. 262, wyd. w poroz. z Min. P. i H. oraz Min. R. i RR. dotyczy podziału terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej na okręgi i obwody *inspekcji pracy*.

Rozporządzenie Min. Op. Sp., poz. 680, wyd. w poroz. z Min. Spraw., przekazuje niektórym obwodowym inspektorom pracy prowadzenie rejestrów *układów zbiorowych pracy*. Szereg rozporządzeń dotyczy nadania orzeczeniom Komisji Rozjemczych mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich przedsiębiorstw budowlanych (Lwów, poz. 341, Łódź i okolica poz. 506, Kraków i okolica poz. 542).

Rozporządzenie Min. Spraw Wew. i Op. Sp. z 29 sierpnia, poz. 494, rozciąga przepisy z 1935 r., dotyczące przestrzegania warunków bezpieczeństwa i higieny przy robotach budowlanych na obszar województwa śląskiego.

Opieki Społecznej dotyczą: rozporządzenie Min. Op. Sp. z 12 września, poz. 524, o rozciągnięciu mocy art. 4 ustawy z 1923 r. o opiece społecznej oraz o zniesieniu związków wspierania ubogich na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego, oraz dwa rozporządzenia, dotyczące przymusowego umieszczania w przytułkach i domach pracy przymusowej, w województwie łódzkim, poz. 321 i w województwie poznańskim i pomorskim, poz. 509.

Ubezpieczenia społeczne.

Dwie ustawy, z 9 kwietnia, poz. 227 i z 23 kwietnia, poz. 258, dotyczą *zmiany ustawy o ubezpieczeniu społecznym z 1933 r.*

Ustawa z 30 lipca, poz. 446, dotyczy *przejęcia Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu* przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ubezpieczalnia Krajowa uległa likwidacji z dniem 31 grudnia 1938 r.

Rozporządzenie wykonawcze Min. Op. Sp., poz. 681, dotyczy dodatkowych opłat w ubezpieczeniu emerytalnym robotników.

Ustawa z 14 lipca poz. 401, nowelizuje ustawę o *Funduszu Pracy*.

Dekret Prezyd. Rzplitej z 22 listopada, poz. 626, dotyczy zmiany dekretu o *zmianie niektórych zaopatrzeń emerytalnych oraz odszkodowań*.

Na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym wydał Min. Op. Sp. szereg rozporządzeń, a mianowicie: o ubezpieczeniu brackim w powiatach będzińskim, bielskim, białskim i chrzanowskim, poz. 505, w sprawie dokonywania zgłoszeń przez pracodawców rolnych, sposobu ryczałtowania i uiszczania składek za ubezpiecze-

nie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych oraz o zasadach obliczania... etc, poz. 459 i rozp. w sprawie ustalenia stopy opłaty na częściowe pokrycie kosztów nadzoru nad instytucjami ubezp. społ. za 1936 i 1937 r.

Obniżenia składek za ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych dotyczy rozporządzenie Min. Op. Sp., poz. 238, składek zaś uiszczanych przez pracodawców rolnych za pow. ubezpieczenie rozporządzenie, poz. 460. Rozporządzenie poz. 539, mówi o czasowym zmniejszeniu liczby dni pracy, uważanych za tydzień podlegania obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek bezrobocia w odniesieniu do niektórych kategorii robotników sezonowych.

Rozporządzenie Min. Op. Sp. z 2 lipca, poz. 508, reguluje, na podstawie ustawy z 1934 r. o wykonaniu konwencji z Austrią, sprawę przejścia przez Fundusz Ubezp. Emeryt. Pracowników Umysłowych zobowiązań Powsz. Zakładu Pensyjnego dla Funkcjonariuszów z tytułu ubezpieczenia dodatkowego.

Rozporządzenie Rady Min., poz. 280, normuje przejściowo postępowania w zakresie ubezpieczeń społecznych i opieki społecznej w związku ze zmianą granic wojewódzkich.

Prawo sanitarne. Uzdrowiska.

Rozporządzenie Min. Op. Sp. z 9 maja, poz. 320, wyd. w porozumieniu z Min. Spraw Wew. i M. WR. i OP., dotyczy zmiany rozp. o chowaniu zmarłych i stwierdzaniu przyczyny zgonu.

Rozporządzenie Min. Op. Sp. z 22 lipca, poz. 438, wyd. w porozumieniu z Min. Spraw Wew., dotyczy uznania uzdrowisk Niemirów i Horyniec za posiadające charakter użyteczności publicznej.

Przepisy kolejowe.

Ustawa z 9 kwietnia, poz. 257, wprowadza nieznaczną zmianę w ustawie o zakresie działania Min. Kolei Żel. i o organizacji urzędów kolejowych.

Uległy zmianie: *regulamin przewozu osób*, bagażu i przesyłek ekspresowych na kolejach żel. (poz. 283 i 520) oraz regulamin przewozu przesyłek towarowych (poz. 521). Należy tu wspomnieć o ratyfikacji i ogłoszeniu w Dzienniku Ustaw, poz. 300 i 301 międzynarodowej Konwencji o przewozie osób i bagażu kolejami żel., podpisanej w Rzymie 23 listopada 1933 r.

Szereg zarządzeń Ministra Komunikacji dotyczy *konwencji* na budowę i eksploatację *kolei prywatnych* (kolej górską z Zakopanego na Gubałówkę, poz. 395 i w Krynicy, poz. 500, zmiana koncesji Tow. Warszawskich Kolei Dojazdowych S. A., poz. 344,

eksploatacja kolei normalnotorowej z Jaworzna do Szczakowy, poz. 677).

Komunikacja drogowa.

Ustawa z 28 kwietnia, poz. 302, sprost. poz. 595, wprowadza *rejestrowe prawa rzeczowe na pojazdach mechanicznych*. Można je ustanawiać przez rejestrowe zastrzeżenie prawa własności do czasu uiszczenia ceny kupna albo też przez zastaw rejestrowy. Rejestr prowadzą władze administracji ogólnej. Rozporządzenie wykonawcze Min. Kom. wyd. w poroz. z....., nosi datę 9 września, poz. 586. Sprawę opłat w postępowaniu, wiążącym się z rejestrem praw rzeczowych na pojazdach mech. — wprowadza rozp. Min. Kom., poz. 587.

Rozporządzenie wykonawcze do ustawy o Państw. Funduszu Drogowym zostało zmienione rozp. Min. Kom. i Skarbu, poz. 553; sprawę zwolnienia od dodatku drogowego i opłat na rzecz Państw. Funduszu Drogowego niektórych materiałów, przeznaczonych do napędu pojazdów mechanicznych przedstawicielstw dyplomatycznych i zawodowych przedstawicielstw konsularnych państw obcych, rozp. Min. Kom. i Skarbu, poz. 328.

Na podstawie ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, wydał Min. Spraw Wew. w poroz. z Min. Skarbu i Komunikacji rozp. o podatku drogowym (poz. 530).

Prawo administracyjne morskie.

Rozporządzenie Min. P. i H., wyd. w poroz. z Min. S. Wew., z 27 kwietnia, poz. 273, ustala granicę terytorialną morskiego portu rybackiego w Wielkiej Wsi.

Tekst jednolity rozporządzenia Prezyd. Rzplitej o *bezpieczeństwie statków morskich* z 1930 r. ogłasza obwieszczenie z 13 czerwca, poz. 376; wzory dokumentów bezpieczeństwa dla morskich statków handlowych podaje rozp. Min. P. i H. z 7 października, poz. 558.

Prawo administracyjne lotnicze.

Rozporządzenie Min. Komunikacji i Op. Sp., z 27 maja, poz. 365, wyd. w poroz. z Min. S. Wojsk. i Min. S. Wew., reguluje w związku z prawem lotniczym i ratyfikacją (w r. 1935) międzynarodowej Konwencji sanitarnej dotyczącej żeglugi powietrznej (Haga 1933), *szluzką zdrowia lotnictwa cywilnego*.

Uniwersytety. Szkolnictwo. Oświata i kultura.

Ustawa z 23 sierpnia, poz. 488, przekształca C. I. W. F. na wojskową szkołę akademicką pod nazwą: *Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie*.

Ustawa z 9 kwietnia, poz. 233, przekształca Studium Rolnicze na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie na odrębny *Wydział Rolniczy*.

Tworzenie względnie zwinienie niektórych katedr i zakładów naukowych: poz. 429 i 538.

Ustawa z 9 kwietnia, poz. 242, nadaje *Katolickiemu Uniwersytetowi Lubelskiemu* pełne prawa państwowych szkół akademickich.

Dwa rozporządzenia Min. WR. i OP. z 24 maja, poz. 331 i z 25 października, poz. 580, ustalają termin zastosowania przepisów ustawy o szkołach akademickich do *Wyższego Studium Handlowego w Krakowie* i do *Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu*.

Rozporządzenie Min. WR. i OP. z 18 sierpnia, poz. 493, wyd. w poroz. z Min. Skarbu, dotyczy wykonania ustawy z 1937 r. o *ulgach w spłacie należności z tytułu stypendiów i pożyczek*.

Szkolnictwa zawodowego dotyczy ustawa z 28 kwietnia, poz. 277, która traktuje o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w państw, przemysłowych szkołach wyższych nieakademickich.

Kwalifikacje zawodowe nauczycielskie do nauczania w szkołach zawodowych techniki reklamy, stenografii i pisania na maszynach określa rozp. Min. WR. i OP., poz. 312.

Rozporządzenie Min. WR. i OP. z 25 listopada, poz. 637, wyd. w poroz. z Min. S. Wew., dotyczy wykonania ustawy z 1924 r., zawierającej niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa (w szczególności zaś przepisy o *języku nauczania* na terenie niektórych województw).

Wyznania religijne.

Ustawa z 16 sierpnia, poz. 487, zatwierdza układ, zawarty 20 czerwca między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską w *sprawie ziem, kościołów i kaplic pounickich*, których Kościół Katolicki został pozbawiony przez Rosję.

Autonomia wyznania prawosławnego uzyskała zgodnie z art. 115 Konstytucji, swoją podstawę, a mianowicie dekret Prezydenta Rzplitej z 18 listopada, poz. 597, o *stosunku Państwa do Polskiego autokefalicznego Kościoła Prawosławnego*. W wykonaniu tego dekretu, wydała Rada Min. 10 grudnia, poz. 679, rozporządzenie o uznaniu Statutu Wewnętrznego Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

Stowarzyszenia.

Dekret Prezyd. Rzplitej z 22 listopada, poz. 624, dotyczy rozwiązania zrzeczeń wolnomularskich oraz zrzeczeń, zależnych od wolnomularstwa.

Prawo prasowe.

Dekret Prezyd. Rzplitej z 21 listopada, poz. 608, wprowadza jednolite dla całego Państwa *Prawo prasowe* znosząc obowiązujące w tej dziedzinie dotychczas dawne ustawodawstwo zaborcze.

Policja i bezpieczeństwo.

Rozporządzenie Min. Spraw. Wew. z 14 listopada, poz. 600, zawiera określenie broni typu wojskowego.

Dr M. Zimmermann (Lwów)

2. PRAWO SKARBOWE

(od dnia 1 kwietnia 1938 r. do 1 marca 1939 r.)¹

B u d ż e t .

Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 56, poz. 445 ogłasza ustawę z dnia 30 lipca 1938 r. o zmianie ustawy o finansowaniu niektórych inwestycji z funduszków państwowych w okresie do dnia 31 marca 1939 r. (Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 21, poz. 165).

F u n d u s z e .²

1. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 28, poz. 249 ogłasza ustawę z dnia 9 kwietnia 1938 r. o zamianie należności niektórych b. pruskich władz i instytucji agrarno-finansowych na pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej. Należności b. pruskich władz i instytucji agrarno-finansowych, wchodzące w skład Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej, lub administrowane przez organy, podległe Ministrowi Roln. i Ref. Rolnych, konsoliduje się i zamienia na pożyczki Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej. Ustawa wskazuje warunki konsolidacji oraz wylicza pozycje, wyłączone z konsolidacji. Z dniem 1 lipca 1939 r. tracą moc prawną wszelkie przepisy, normujące stosunki prawne, które były podstawą powstania należności, objętych niniejszą ustawą i które ona wylicza. Opłaty stemplowe od wpisów hipotecznych, wnoszonych na podstawie niniejszej ustawy, obniża się o 50%; ponosi je w zasadzie właściciel nieruchomości.

¹ Prawo skarbowe za marzec 1939 r. podane będzie w następnym zeszycie „Ruchu”.

² Patrz również: pojazdy mechaniczne i oleje.

2. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 36, poz. 305 ogłasza rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 11 maja 1938 r. w sprawie zmiany rozporządzenia o Funduszu Popierania Wiertnictwa Naftowego (Dz. Ust. R. P. z 1936 r., nr 18, poz. 154); zmiana redakcyjna, będąca w związku z ustawą o ulgach inwestycyjnych.

3. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 52, poz. 401 ogłasza ustawę z dnia 14 lipca 1938 r. o zmianie ustawy o Funduszu Pracy (Dz. Ust. R. P. z 1933 r., nr 22, poz. 163 oraz rozporządzenie Prez. Rzplitej, Dz. Ust. R. P. z 1934 r., nr 94, poz. 849). Ustawa wskazuje wypadki, w których zadłużenie Funduszu Pracy nie może przewyższać wskazanych w ustawie granic (do dnia 31 III 1939 r.). Poczynając od dnia 1 IV 1939 r. zaciągnięcie każdego nowego zobowiązania wymaga specjalnego tytułu ustawowego (wyjąwszy wypadki nagłe). Budżet Funduszu Pracy jest częścią składową budżetu państwa, sprawozdanie finansowe zaś, częścią państwowego zamknięcia rachunkowego.

4. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 55, poz. 439 zamieszcza rozporządzenie Ministra Roln. i Fef. Rolnych z dnia 30 lipca 1938 r., wydane w porozumieniu z Min. Skarbu, o przejęciu na rachunek Funduszu Obrotowego Ref. Roln. niektórych wierzytelności Banku Rolnego.

Podatek gruntowy.

Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 26, poz. 237 zawiera rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 29 marca 1938 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Roln. i Ref. Roln. oraz Spr. Wewn. o terminie rozpoczęcia i ukończenia prac komisyj klasyfikacyjnych. Ustala ono te terminy dla prac powiatowych komisyj w wymienionych w rozporządzeniu powiatach.

Podatek od nieruchomości.

Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 26, poz. 224 zawiera ustawę z dnia 9 kwietnia 1938 r. o ulgach inwestycyjnych, która ustanawia m. i. i ulgi od podatku od nieruchomości (lub budynkowego), pobieranego na rzecz państwa i związków samorządowych. Warunkiem korzystania ze zwolnienia jest ukończenie budowy lub dobudowy do końca 1942 r. Dla nowo wznoszonych budowli i części dobudowanych okres zwolnienia wynosi lat 10; budowle zaś zawierające mieszkania nie większe, niż trzyizbowe, wolne są lat 15. Dla budowli w Gdyni okres zwolnienia wynosi lat 25 (ale w tym wypadku nie od podatków, pobieranych na rzecz miasta Gdyni). Zwolnienia obowiązują od dnia chociażby częściowego użytkowania. Budowle w tzw. C. O. P. korzystają ze zwolnień piętnastoletnich.

Podatek przemysłowy.

1. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 23, poz. 205 zawiera rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 29 marca 1938 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Przem. i Handlu o zryczałtowaniu podatku przemysłowego od obrotu dla drobnych przedsiębiorców na rok 1938.

2. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 34, poz. 292 zawiera ustawę o podatku obrotowym z dnia 16 maja 1938 r., z wejściem w życie której (1 stycznia 1939 r.) straciła moc obowiązującą ustawa o państwowym podatku przemysłowym.

Podatek dochodowy.

1. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 26, poz. 224 ogłasza (przytaczaną już wyżej) ustawę z dnia 9 kwietnia 1938 r. o ulgach inwestycyjnych, wiele przepisów której odnosi się do podatku dochodowego, mówi mianowicie o ulgach w nim. Ustawa mówi o ulgach: 1. w Centralnym Okręgu Przemysłowym; ulgi w podatku dochodowym przysługują tam osobom fizycznym i prawnym, prowadzącym prawidłowe księgi handlowe, które zobowiązań się do założenia na obszarze C. O. P. przedsiębiorstw, wymienionych przez ustawę, albo też do powiększenia już istniejących. Ulgą polega na prawie potrącenia z dochodu (z I działu) kosztów nabycia gruntów, wzniesienia budynków i innych budowli z wyjątkiem domów mieszkalnych, kosztów dobudowy do takich budynków, nabycia i zainstalowania nowych maszyn i urządzeń; 2. na obszarze województw wschodnich do ulg mają prawo osoby, które założą wskazane w ustawie przedsiębiorstwa, lub przeprowadzą ulepszenia w gospodarstwach rolnych, ulgi te zaś polegają na możliwości potrącenia z dochodu (z I działu) kosztów założenia tych przedsiębiorstw oraz przeprowadzenia ulepszeń; 3. osobom fizycznym i prawnym, prowadzącym prawidłowe księgi handlowe, które podejmą wiercenia poszukiwawcze, zmierzające do uzyskania produkcji ropy naftowej (oleju skalnego) lub gazu ziemnego, służą ulgi w podatku dochodowym, które obejmują: a) prawo potrącenia z dochodu (z I działu) wydatków, związanych z wierceniami (do dnia 31 grudnia 1942 roku); b) zwolnienie od podatku dochodowego przez lat 10 dochodu z produkcji ropy naftowej i gazu ziemnego, oraz z produktów, uzyskanych z przeróbki tych surowców; 4. na całym obszarze państwa służą ulgi w podatku dochodowym tym osobom fizycznym i prawnym (prowadzącym prawidłowe księgi), które dokonają wskazanych w ustawie inwestycji; ulgi te polegają na prawie potrącenia od dochodu (wciąż z I działu) kosztów, również wskazanych przez ustawę; 5. ulgi dla nabywców akcji i udziałów (tj. osób

fizycznych i prawnych, wskazanych przez ustawę) polegają na prawie potrącenia z dochodu zapłaconej ceny emisyjnej akcji. Ustawa dodaje jeszcze pewne szczegółowsze warunki korzystania z ulg; 6. Ulgi dla nowo wznoszonych budowli przysługują osobom fizycznym, które do końca 1942 r. wybudują domy mieszkalne lub garaże; ulgi polegają na prawie potrącenia z dochodu (dział I i II) sum, zużytych na budowę. Potrącić można również koszty kanalizacji i wodociągów, przeprowadzonych w tym samym czasie. Ustawa dodaje jeszcze pewne szczegółowsze warunki; 7. z ulg korzystają wreszcie nabywcy pojazdów mechanicznych i statków powietrznych; te ulgi polegają na prawie potrącenia z dochodu (z I działu) od 15 do 20% ceny nabycia z sumy podatku, przypadającego na rok, w którym cała cena została uiszczona; potrącenia z dochodu z II działu dokonuje się od dochodu w ciągu roku, w którym zapłacono cenę; i tutaj ustawa dodaje pewne szczegółowsze warunki potrącania.

2. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 26, poz 226 zamieszcza ustawę z dnia 9 kwietnia 1938 r. o zmianie ustawy o państwowym podatku dochodowym. Ustawa zwalnia od podatku dywidendy od akcji spółek akcyjnych oraz dochody z udziałów w spółkach z ogr. odp., spółdzielniach i tych gwarectwach, które są osobami prawnymi — jeśli siedziba spółki znajduje się na obszarze Rzplitej; zwalnia też przychody na pokrycie kosztów utrzymania, otrzymywane od zamieszkałych na obszarze Rzplitej osób fizycznych, których dochody nie podlegają opodatkowaniu na podstawie przepisów I działu. W pewnych wypadkach (drobni płatnicy) Minister Skarbu został upoważniony do zarządzenia poboru podatku dochodowego w formie ryczałtu.

3. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 42, poz. 352 zamieszcza rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 czerwca 1938 r. o poborze dodatku samorządowego do podatku dochodowego na obszarze powiatów: lipnowskiego, niezawskiego, rypińskiego, włocławskiego, kolskiego, kaliskiego, konińskiego i tureckiego. Tyczy się ono terminów zastosowania ustawy o państwowym podatku dochodowym w związku ze zmianą granic województw.

Specjalny podatek od wynagrodzeń z fundusów publicznych.

Taż sama, przytaczana już dwukrotnie ustawa o ulgach inwestycyjnych (z dnia 9 kwietnia 1938 r, Dz. Ust. R. P. nr 26, poz. 224) zawiera postanowienia dotyczące się ulg w podatku specjalnym od wynagrodzeń; są to takie same ulgi jak wyżej przy podatku dochodowym dla nabywców akcji i udziałów oraz dla nabywców po-

jazdów mechanicznych i statków powietrznych, dla nowo wznoszonych budowli natomiast z pewnymi zmianami w obliczeniach.

Podatek od lokali.

Ustawa o ulgach inwestycyjnych zwalnia też od podatku od lokali: lokale w nowo wniesionych budowlach i w częściach budowanych na lat 10; lokale w budowlach, zawierających mieszkania nie większe, niż trzyizbowe — na lat 15. Jak poprzednio, tak i tu warunkiem jest ukończenie budowli do końca roku 1942.

Podatki spożywcze.

I. Cukier. 1. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 59, poz. 457 помеща ustawę z dnia 5 sierpnia 1938 r. o zmianie dekretu Prez. Rzplitej o uregulowaniu gospodarki cukrowej i buraczanej (z 3 XII 1935 r., Dz. Ust. R. P., nr 88, poz. 548). Cukrownie obowiązane są zatrzymywać w magazynach, prócz zapasu na pokrycie potrzeb rynku wewnętrznego, jeszcze „stały zapas bezpieczeństwa”, co do umożliwienia finansowania którego Minister Roln. i Ref. Rolnych powoźmie zarządzenia; 2. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 83, poz. 567 zawiera obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Ref. Rolnych z dnia 14 października 1938 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu dekretu Prez. Rzplitej z dnia 3 grudnia 1935 r. o uregulowaniu gospodarki cukrowej i buraczanej. Obwieszczenie zawiera tekst dekretu Prez. Rzplitej z dnia 3 grudnia 1935 r. (Dz. Ust. R. P., nr 88, poz. 548) z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych ustawą z dnia 5 sierpnia 1938 r. (Dz. Ust. R. P., nr 59, poz. 457); 3. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 98, poz. 659 помеща rozporządzenie Ministra Roln. i Ref. Roln. z dnia 3 grudnia 1938 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Przem. i Handlu w sprawie wykonania dekretu Prez. Rzplitej o uregulowaniu gospodarki cukrowej i buraczanej; 4. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 101, poz. 674 zamieszcza rozporządzenie Ministra Roln. i Ref. Roln. z dnia 14 grudnia 1938 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Przem. i Handlu o rejonach produkcji oraz o kontyngencie wewnętrznym i zapasie cukru na okres kampanijny 1939/40, Ogólny kontyngent wewnętrzny wyznaczony został w ilości 4 300 000 q cukru białego.

II. Oleje mineralne. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 39, poz. 328 zawiera rozporządzenie Ministrów Komunikacji i Skarbu z dnia 29 kwietnia 1938 r., wydane w porozumieniu z innymi odpowiednimi ministrami, w sprawie zwalniania od dodatku drogo-

³ Patrz również: podatek obrotowy.

wego i opłat na rzecz Państwowego Funduszu Drogowego olejów mineralnych, spirytusu i benzolu, przeznaczonych do napędu pojazdów mechanicznych przedstawicielstw dyplomatycznych i zawodowych przedstawicielstw konsularnych państw obcych. Tyczy się formalności przy sprzedaży i kontroli.

III. **P o j a z d y m e c h a n i c z n e .** 1. Dz. Ust. R. P. z 1933 roku, nr 22, poz. 194 zamieszcza rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 16 lutego 1938 r. w sprawie ulg w opłatach od pojazdów mechanicznych na Państwowy Fundusz Drogowy. Opłaty od niektórych pojazdów mechanicznych zostały obniżone, i to: a) dla pojazdów mechanicznych i traktorów (ciągników), zarejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 grudnia 1936 r. do 20 zł od pojazdu o ciężarze własnym do 2 tys. kg i do 50 zł od pojazdu o ciężarze ponad 2 tys. kg — na 5 lat od dnia pierwszej rejestracji pojazdu; b) dla przyczepek do pojazdów mechanicznych ciężarowych i traktorów — do 20 zł rocznie od każdej przyczepki. Opłaty od dorożek samochodowych, rejestrowanych po raz pierwszy po wejściu w życie tego rozporządzenia, wynoszą 20 zł od pojazdu — na okres 5 lat od dnia rejestracji; takse tę stosuje się również do dorożek, zarejestrowanych po raz pierwszy po 1 stycznia 1936 r., jednak tylko na okres od dnia wejścia w życie tego rozporządzenia do końca pięciolecia od dnia pierwszej rejestracji. Takse te stosuje się tylko do tych pojazdów mechanicznych, które są poruszane materiałami pędnymi, podlegającymi opłatom na Państwowy Fundusz Drogowy. 2. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 81, poz. 553 zamieszcza rozporządzenie Ministrów Komunikacji i Skarbu z dnia 27 września 1938 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewn. o zmianie rozporządzenia Ministrów Komunikacji i Skarbu z dnia 12 maja 1933 r. w sprawie wykonania ustawy o Państwowym Funduszu Drogowym. Rozporządzenie dodaje punkt, dotyczący obliczania wagi własnej pojazdów mechanicznych oraz obliczania poboru stawek.

IV. **M ą k a i k a s z a .** Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 56, poz. 447 zawiera ustawę z dnia 5 sierpnia 1938 r. o środkach finansowych na popieranie gospodarczo uzasadnionego kształtowania się cen artykułów rolniczych. Ustawą tą wprowadzona została opłata od mąki żytniej, pszennej i jęczmiennej oraz od kaszy pszennej i jęczmiennej; opłacie podlegają mąka i kasza, zarówno wytworzone w kraju, jak i sprowadzone z zagranicy lub sprowadzone z W. M. Gdańska. Opłacie nie podlegają mąka i kasza, przeznaczone do spożycia we własnym gospodarstwie producenta lub pracownika rolnego. Zwolnione od opłaty będą mąka i kasza, wywożone za granicę i do W. M. Gdańska. Do uiszczenia opłaty obowiąz-

zane są osoby fizyczne i prawne, spółki jawne, komandytowe oraz wakujące spadki, które prowadzą przedsiębiorstwa przemiału zboża. Przy wywozie mąki i kaszy z zagranicy opłatę uiszcza odbiorca przy odprawie celnej, przy przywozie zaś z Gdańska — osoba, dla której przeznaczona jest przesyłka. Opłata nie może przewyższać 3 zł od 100 kg mąki lub kaszy. Wysokość opłaty ustala minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Roln. i Ref. Roln. i to tak, że zarządzi on (Minister Skarbu) pobór opłaty, jeżeli przeciętna cena żyta za okres kolejnych 20 dni notowań na giełdzie warszawskiej oraz przeciętna cena, wynikająca z notowań w ciągu ostatnich 3 dni tego okresu wyniesie mniej aniżeli 20 zł za 100 kg. Minister Skarbu zawiesi pobór opłaty, jeżeli cena ta — w tych samych warunkach — przewyższać będzie 20 zł za 100 kg. Rozporządzenie Ministra Skarbu określi w jakim stadium powstaje obowiązek uiszczenia opłaty oraz ustali tryb postępowania, wymiaru itp. Wpływy, uzyskiwane z tej opłaty służą do ułatwienia zbytu artykułów rolniczych i wpływania tą drogą na kształtowanie się cen artykułów rolniczych. Należności z tytułu opłaty, po potrąceniu kosztów poboru, będą przelewane na specjalny rachunek w instytucji kredytowej, wskazanej przez ministra Skarbu. Ustawa weszła w życie 30 -dni po ogłoszeniu. 2. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 61, poz. 477 zawiera rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 19 sierpnia 1938 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Roln. i Ref. Roln. oraz Przem. i Handlu w sprawie wykonania ustawy z dnia 5 sierpnia 1938 r. o środkach finansowych na popieranie gospodarczo uzasadnionego kształtowania się cen artykułów rolniczych. 3. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 65, poz. 491 помеща rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 2 września 1938 r., o ustaleniu wysokości opłaty od mąki i kaszy oraz o poborze tej opłaty. Wysokość opłat ustalona została na 3 zł od 100 kg. Pobór opłaty zarządzony został z dniem 5 września 1938 r.

Monopole.⁴

Spiryтус. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 3, poz. 13 помеща rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 grudnia 1938 r. o zmianach w opłatach od detalicznej sprzedaży spirytusu i napojów alkoholowych od tych opłat. Zakłady restauracyjne, zatrudniające ponad 10 do 20 pracowników włącznie, mają płacić w miejscowościach I klasy 288 zł, w II klasy 96 zł, w II klasy 36 zł. Zwalnia się od opłat na rok 1939 zakłady, o których mowa w części IV p. 1 i 3 taryfy opłat (Dz. Ust. R. P. z 1933, nr 100, poz. 766), położone w miejscowościach do 3 000 mieszkańców włącznie.

⁴ Patrz również: pod. obrotowy i pod. spożywcze.

Tytoń. 1. Dz. Ust. R. P. 1938 r., nr 46, poz. 375 zamieszcza rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 czerwca 1938 r. o uzupełnieniu taryfy na wyroby tytoniowe. 2. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 78, poz. 464 zamieszcza rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 9 sierpnia 1938 r. o uzupełnieniu taryfy na wyroby tytoniowe. 3. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 588 zamieszcza rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 października 1938 r. o uzupełnieniu taryfy na wyroby tytoniowe. 4. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 100, poz. 666 zamieszcza rozporządzenie Ministra Skarbu o uzupełnieniu taryfy na wyroby tytoniowe. 5. Dz. Ust. R. P. z 1939 r., nr 2, poz. 7 zamieszcza rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 grudnia 1938 r. o zmianie taryfy na wyroby tytoniowe. 6. Dz. Ust. R. P. z 1939 r., nr 13, poz. 74 zamieszcza rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 28 stycznia 1939 r. o normach szacunku i cenach wykupu krajowego surowca tytoniowego; podaje ceny wykupu nasienia różnych gatunków tytoniu oraz w załączeniu taryfę wykupu różnych gatunków tytoniu krajowego.

Sól. 1. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 87, poz. 589 zamieszcza rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 października 1938 r. o zmianie cennika soli i solanki. Cena soli białej, bez opakowania, loco wagon stacja załadowania, przy nabyciu nie mniej niż 100 kg wynosi 3,3 gr za 1 kg; soli białej bez opakowania w hurtowni — 6,5 gr za 1 kg. 2. Dz. Ust. R. P. z 1939 r., nr 4, poz. 23 zamieszcza rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 10 stycznia 1939 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 24 października 1936 r. o cenie soli, użytej do wywożonych za granicę środków żywności.

Podatek obrotowy.

1. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 34, poz. 292 zamieszcza ustawę z dnia 4 maja 1938 r. o podatku obrotowym. Przedmiotem opodatkowania są prywatno-prawne zawodowe i odpłatne świadczenia rzeczy bądź usług, wykonywane na obszarze państwa. Płatnikami podatku są osoby fizyczne lub prawne, spółki jawne, komandytowe i wakujące spadki. Wolne od podatku są: sprzedaż wytworów własnego gospodarstwa rolnego lub leśnego; operacje kredytu długoterminowego, świadczenia komunalnych kas oszczędności, gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych itp.; świadczenia, wynagrodzenia za które podlegają II działowi podatku dochodowego, nauczanie i twórczość naukowa, literacka itp.; czynności, polegające głównie na pracy fizycznej (jednak nie rzemiosło); pewne rodzaje sprzedaży eksportowej; świadczenia przedsiębiorstw żeglugi morskiej i powietrznej; świadczenia państwowej poczty, kolei, państwowe, i samorządowe wodociągi, kanalizacja, laboratoria itp.;

świadczenia państwowych, samorządowych i zakonnych instytucji dobroczynnych; pewne świadczenia związków sportowych; doróżkarstwo, furmaństwo itp.; wydawanie dzienników i periodyków; odnajem pokoi umeblowanych (do trzech) i stołowanie (do 10 osób) i wreszcie przemysł ludowy. Rokiem podatkowym jest rok kalendarzowy, w którym powstaje obrót podatkowy. Obrót ten stanowi podstawę wymiaru podatku, uważa się zaś zań zapłatę, należną za spełnione świadczenie, będące przedmiotem podatku. Ustawa wymienia pozycje, których nie należy włączać do obrotu, tj. pewne państwowe i samorządowe podatki i opłaty pośrednie, wymienia też te pozycje, które należy wyłączyć. Stawki podatku wahają się od 0,3 do 6%. Ustawa upoważnia Ministra Skarbu do zryczałtowania, lub scalenia podatku w pewnych wypadkach i to drogą rozporządzenia. Poszczególne rodzaje świadczeń mogą korzystać z ulg, udzielanych przez ministra, lub w wypadku, kiedy podatek nie przewyższałby 100 zł — przez właściwą władzę skarbową. Z ustawy korzystają z ulg wskazane spółdzielnie. Związki samorządu terytorialnego otrzymują udział we wpływach z podatku w wysokości 15,5%. Ustawa weszła w życie z dnia 1 stycznia 1939 r.

2. Dz. Ust. R. P. z 1939 r., nr 9, poz. 50 помеща rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 26 stycznia 1939 r. o poborze scalonego podatku obrotowego od sprzedaży cementu i cukru. Do opłacania tego podatku obowiązane są osoby, które wytwarzają cement lub cukier we własnych zakładach przemysłowych, albo powierzają surowce do przerobu na cement lub cukier obcym zakładom przemysłowym. Podatek ten wynosi 4% podstawy obliczenia przy cemencie, 5,25% przy cukrze.

3. Dz. Ust. R. P. z 1939 r., nr 9, poz. 51 zamieszcza rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 26 stycznia 1939 r. o poborze scalonego podatku obrotowego od sprzedaży piwa, napojów winnych, wódek gatunkowych, octu, kwasu octowego i drożdży. Rozporządzenie wskazuje obowiązanego do płacenia tego podatku, stawki podatku dla każdego rodzaju artykułu, sposób obliczenia podatku, wypadki, w których istnieją zwolnienia od tego podatku.

4. Dz. Ust. R. P. z 1939 r., nr 9, poz. 52 zamieszcza rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 26 stycznia o poborze scalonego podatku obrotowego od sprzedaży artykułów Polskiego Monopolu Tytoniowego, Państwowego Monopolu Spirytusowego, soli (kuchennej, bydłowej, kąpielowej, rybkiej i przemysłowej), wprowadzonej do obrotu przez Pański Monopol Solny, oraz losów loteryj, zarządzanych przez Polski Monopol Loteryjny. Do opłacania scalonego podatku od sprzedaży powyższych artykułów obowiązane są przedsiębiorstwa państwowe: Polski Monopol Tytoniowy, Państwowy

Monopol Spirytusowy, Polski Monopol Solny i Polski Monopol Loteryjny. Scalony podatek wynosi 6,8% od całkowitej sumy prowizji (rabatu, różnicy ceny towaru itp.), udzielonej przy sprzedaży odpowiednich artykułów i losów loterii.

5. Dz. Ust. R. P. z 1939 r., nr 9, poz. 53 zawiera rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 26 stycznia 1939 r. o poborze scalonego podatku obrotowego od zapalek. Podatek ten obowiązana jest wpłacać Spółka Akcyjna do Eksploatacji Państwowego Monopolu Zapalczanego w Polsce; wynosi on od zapalek normalnych 35 zł od 1 miliona, od wszelkich innych zapalek — 43,80 zł od 1 miliona.

O p ł a t y s t e m p l o w e i s ą d o w e .⁵

1. Przytaczana już parokrotnie ustawa o ulgach inwestycyjnych (Dz. Ust. R. p. z 1938 r., nr 26, poz. 224) zwalnia na terenie C. O. P. wymienione przez nią pisma od opłat stemplowych; ustawa ta Przyznaje również ulgi od opłat stemplowych od wymienionych przez nią pism osobom, podejmującym poszukiwawcze wiertnictwo naftowe; zwalnia ona również od opłat stemplowych wskazane przez nią pisma, i to na obszarze całego państwa, sporządzane przy okazji dokonywania wymienionych w ustawie przedsięwzięć inwestycyjnych. Od opłat stemplowych i niektórych sądowych zwalnia ustawa wskazane przez nią dokumenty, sporządzane z okazji niektórych aktów nabycia lub zbycia pewnego rodzaju nieruchomości.

2. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 27, poz. 241 zamieszcza ustawę z dnia 9 kwietnia o ulgach przy regulacji hipotecznej. Wolne są od opłat sądowych wszelkie czynności, związane z pierwiastkową regulacją hipoteczną; zwolnień nie stosuje się w postępowaniu odwoławczym. Ustawa wymienia rodzaje aktów, których dotyczy zwolnienie. Ulgi, przewidziane w tej ustawie, będą stosowane do dnia 31 marca 1943 r. na obszarze mocy obowiązującej prawa hipotecznego z 1818 r. i z 1919 r. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

3. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 32, poz. 276 zawiera ustawę z dnia 28 kwietnia 1938 r. o opłatach stemplowych i sądowych, związanych z przeniesieniem nieruchomości. Zamiast stawki 4% od pism, stwierdzających umowę o nabycie nieruchomości, a sporządzonych w czasie od dnia wejścia w życie tej ustawy do dnia 31 grudnia 1940 r. i jeśli podstawa wymiaru nie przewyższa 10 tys. zł, stosowana będzie stawka 1%. Jeśli podstawa wymiaru przewyższa 25 tys., to od 10 tys. stosuje się stawkę 1%, od reszty zaś dawną. No-

⁵ Patrz również: Fundusze.

wej stawki nie stosuje się do nieruchomości z obrębów granic ochrony sanitarnej uzdrowisk, mających charakter użyteczności publicznej, lub z obrębów, objętego prawomocnym planem zabudowania. W pierwszym wypadku stosowania stawki z niniejszej ustawy nie pobiera się stałej opłaty hipotecznej od wpisu prawa własności (Dz. Ust. R. P. z 1934 r., nr 93, poz. 837), opłatę zaś za czynności w księdze gruntowej (rozp. Prez. Rzpłitej z dnia 26 sierpnia 1927 r. — Dz. Ust. R. P. nr 78, poz. 677) zniża się do połowy. Ustawa weszła w życie w tydzień po ogłoszeniu.

Przedsiębiorstwa.

Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 95, poz. 639 zawiera rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 listopada 1938 r. o ustaleniu okręgów i siedzib Dyrekcyj Lasów Państwowych. Dziesięć okręgów: Pomorski (Toruń), Poznański (Poznań), Warszawski (Warszawa), Radomski (Radom), Krakowsko-Śląski (Cieszyn), Białostocki (Białowieża), Wileński (Wilno), Siedlecki (Siedlce), Wołyński (Łuck), Lwowski (Lwów).

Finanse komunalne⁶.

1. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 34, poz. 293 zawiera ustawę z dnia 25 kwietnia 1938 r. o opłatach rejestracyjnych od przedsiębiorstw i zajęć. Opłaty rejestracyjne pobiera się na rzecz związków samorządu terytorialnego, izb przemysłowo-handlowych, izb rzemieślniczych oraz szkół zawodowych. Opłata uiszcza się przez nabywanie kart rejestracyjnych. Kartę rejestracyjną należy nabyć: a) na każdy należący do przedsiębiorstwa zarobkowego oddzielny zakład przemysłowy i górniczy oraz na każdy oddzielny skład; b) na każde przedsiębiorstwo zarobkowe, wykonywane bez utrzymywania oddzielnych zakładów; c) na każde zajęcie, wymienione w załączniku do ustawy, jeżeli te zakłady, składy, przedsiębiorstwa i zajęcia są wykonywane lub utrzymywane na obszarze państwa. Ustawa wylicza w 16 pozycjach zajęcia i zakłady, nie podlegające opłatom (4 pozycje) lub zwolnione od opłat (12 pozycji). Karty rejestracyjne nabywa się na każdy rok kalendarzowy, w styczniu. Cena karty zależy od rodzaju zajęcia, podlegającego opłacie i od klasy miejscowości, w której zajęcie jest wykonywane; wykaz zajęć, podlegających opłatom i podział miejscowości na klasy zawiera załącznik do ustawy; klas miejscowości jest 4. Ceny wahają się od 7 do 750 zł. Pobór opłat i wydawanie kart rejestracyjnych należy do zarządów gminnych lub miejskich. Wpływy z opłat rejestracyj-

⁶ Patrz również: podatek dochodowy i obrotowy.

nych dzieli się w sposób następujący: a) związki samorządu terytorialnego otrzymują 50% wpływów; b) izby przemysłowo-handlowe i izby rzemieślnicze — 20%; c) szkoły zawodowe, mające prawo publiczności — 30%, przy czym spis tych szkół ma być corocznie ustalany przez Min. W. R. i O. P. Ustawa ta wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1940 r.

2. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 53, poz. 417 zawiera rozporządzenie Ministra Spraw Wewn. z dnia 20 lipca 1938 r., wydane w porozumieniu z Min. Skarbu o podatku komunalnym od publicznego wyświetlania filmów. Dodaje ono do poprzednio obowiązujących stawek stawki (najwyższe granice) dla filmów krótkometrażowych.

3. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 59, poz. 445 zawiera ustawę z dnia 5 sierpnia 1938 r. o poprawie finansów związków samorządu terytorialnego i o zmianie ustawy o tymczasowy uregulowaniu finansów komunalnych. Ustawa zawiera następujące przepisy: A) Pomoc finansowa Skarbu Państwa: a) W okresach budżetowych

1938/39, 1939/40, 1940/41 związki samorządu terytorialnego otrzymują ze Skarbu Państwa dotacje w kwocie 10 mil. zł rocznie; ustawa zawiera przepisy, dotyczące się rozdziału tej dotacji; b) Minister Skarbu został upoważniony do przejęcia w imieniu Skarbu Państwa z dniem 1 kwietnia 1939 r. części obsługi pożyczek, zaciągniętych Przez miasta: Lublin, Radom, Piotrków, Częstochowę, Dąbrowę

Górnicaż, Kielce, Sosnowiec, Ostrów Wlkp., Otwock i Zgierz; ogólna kwota wydatków Skarbu Państwa na częściową obsługę pożyczek tychnie może przewyższać 26 mil. zł. B) Zmiany w ustawie o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych: a) Do ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. Ust. R. P. z 1936 r., nr 62, poz. 454) dodano nowe ustępy (w art. 8, ust. 3 i 4) oraz artykuły (art. 9a, 9b, 9c, 9d, dotyczące się podziału, w określonych warunkach, udziału samorządu w podatku obrót, (w art. 8, ust. 3 i 4) oraz dochodowym (art. 9a, b, c i d); b) Dodano nowy tytuł: 8a. Podatek drogowy, W którym w art. 12 (o nowej treści, zamiast uchylonego dawnego art. 12) zawarte są postanowienia, dotyczące się Lego podatku, a mianowicie: podatek drogowy może być pobierany przez wojewódzkie związki samorządowe, powiatowe związki samorządowe, miasta wydzielone. Podatek drogowy obciąża położone na obszarze danego związku samorządowego: grunty, podlegające państwowemu podatkowi gruntemu, niektóre przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe, niektóre nieruchomości. Ustawa określa granice najwyższego obciążenia podatkiem drogowym, i tak nie może on przekraczać: 75% wy-

miar u państwowego podatku gruntowego (bez dodatku i ulg z dekretu Prez. Rzplitej z dnia 4 listopada 1936 r.), 15 % cen świadectw przemysłowych (ustawa z dnia 15 lipca 1925 r. o podatku przemysłowym), a od 1 stycznia 1940 r. 25% ceny kart rejestracyjnych, w pewnych wypadkach 50%, wreszcie 3,5% wymiaru podatku od nieruchomości. Wpływy z podatku drogowego mają być użyte tylko na utrzymanie i budowę dróg; b) nowy art. 32 a stanowi, iż na podstawie zatwierdzonej przez władzę nadzorczą uchwały organu stanowiącego, wojewódzki lub powiatowy związek samorządowy może pobierać na budowę drogi o twardej nawierzchni specjalne dopłaty od tych właścicieli gruntów i nieruchomości, przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, którym budowane drogi przynoszą korzyści gospodarcze i udogodnienia. Dopłaty te jednak nie mogą przekraczać 35% kosztów budowy drogi, mającej wskazane w tej ustawie warunki. Dopłaty nie mogą obciążać właścicieli, mających grunty, położone poza pasem 3 km po obu stronach drogi. Wymiar dopłaty dla indywidualnego płatnika nie może nadto przekraczać 80% podatku drogowego w pasie 1 km, 60% w pasie 2 km i 40%; w pozostałej strefie. Przepisy te w odniesieniu do miast wydzielonych wchodzą po raz pierwszy w życie na drugie półrocze roku budżetowego 1938/39, co do powiatów i województw — na okres budżetowy 1939/40; c) nowy art. 32h stanowi, że na podstawie zatwierdzonej przez władzę nadzorczą uchwały organu stanowiącego, związek samorządowy może pobierać na utrzymanie dróg specjalne dopłaty od osób, nadmiernie używających drogi; dopłaty te mogą być zastąpione przez ryczałt, umówiony między władzą wymiarową i płatnikiem. Przepisy te wchodzą po raz pierwszy w życie, na okres budżetowy 1939/40; d) w związku z wchodzeniem w życie tych przepisów tracą moc obowiązującą (z dniem 1 kwietnia 1939 r.) przepisy art. 19 i 23 ustawy z dnia 10 grudnia 1920 r. o budowie i utrzymaniu dróg publicznych (Dz. Ust. R. P. z 1921 r., nr 6, poz. 32) w części, dotyczącej wymiaru i poboru opłat i specjalnych dopłat drogowych na budowę i utrzymanie dróg samorządowych. Przepisy tej ustawy nie obowiązują na obszarze woj. śląskiego.

4. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 76, poz. 530 zawiera rozporządzenie Ministra Spraw Wewn. z dnia 27 września 1938 r., wydane w porozumieniu z ministrami Skarbu i Komunikacji o podatku drogowym. Rozporządzenie stanowi, iż suma podatku drogowego nie może przekraczać sumy wydatków związku samorządowego na budowę i utrzymanie dróg oraz na spłatę i oprocentowanie pożyczek długoterminowych, zużytych na cele drogowe, a w powiatowych związkach samorządowych również na zapomogi na cele dro-

gowe dla gmin wiejskich i miast niewydzielonych, zmniejszonej o sumę wpływów budżetowych, mających specjalne przeznaczenie na cele drogowe. Poza tym normuje sprawę wymiaru i poboru podatku drogowego, oraz obciążenia tym podatkiem nowowzniesionych budowli, zwolnionych od podatku od nieruchomości.

Zaległości podatkowe.

Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 49, poz. 385 zamieszcza rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 1 lipca 1938 r. o przekazaniu podległym władzom skarbowym uprawnień w zakresie stosowania ulg w spłacie zaległości w podatku majątkowym, podatku od placów budowlanych, nadzwyczajnej daninie majątkowej oraz daninie lasowej.

Długi.

1. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 52, poz. 402 zawiera ustawę z dnia 14 lipca 1938 r. o konwersji 6% pożyczki dolarowej z 1920 r. Do przeprowadzenia tej konwersji został upoważniony Minister Skarbu. Te obligacje 6% pożyczki dolarowej, wypuszczone dnia 1 kwietnia 1920 r., które nie zostały skonwertowane na obligacje 4,5% Wewnętrznej Pożyczki Państwowej z 1937 r. mają być skonwertowane i w tym celu mogą być wypuszczone 4,5% obligacje konwersyjne; konwersję można przeprowadzić również przez przestemplowanie obligacyj. Oprocentowanie zostaje obniżone na 4,5% rocznie, kupony od obligacyj płatne będą w New Yorku w dolarach Stan. Zjed. A. P. Spłata obligacyj nastąpi w ciągu 20 lat, poczynając od dnia 1 października 1936 r. przez umarżanie co pół roku losowaniem, albo skupem z wolnej ręki; obligacje będą płacone wedle wartości nominalnej.

2. Dz. Ust. R.P. 1938 r. nr 52, poz.403 zawiera ustawę z dnia 14 lipca 1938 r. o konwersji 7% pożyczki stabilizacyjnej w dolarach St. Zjed. A. P. Minister Skarbu upoważniony został do przeprowadzenia konwersji tych obligacyj 7% pożyczki stabilizacyjnej w dolarach wypuszczonych w 1927 r., które nie zostały skonwertowane na obligacje 4,5% Wewn. Poż. Państwowej z 1937 r.; w tym celu Minister Skarbu może wypuścić 4,5% obligacje konwersyjne. Kupony od obligacyj tych będą płatne w New Yorku, Londynie, Bazylei, Zurychu, Amsterdamie, Sztokholmie i Paryżu, zależnie od życzenia posiadacza w pieniądzu krajów, których miasta wymienił, na podstawie wartości nominalnej kuponu. Spłata obligacyj nastąpi w ciągu 30 lat, poczynając od 15 października 1938 r. przez umarżanie co pół roku, albo przez losowanie, bądź wreszcie przez

skup z wolnej ręki. Obligacje, wylosowane do umorzenia, płatne będą po kursie 103 ich wartości nominalnej.

3. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 52, poz. 404 zawiera ustawę z dnia 14 lipca 1938 r. o 4,5% bonach Skarbu Państwa w dolarach St. Zjed. A. P. Minister Skarbu został upoważniony do wystawienia i wydania firmie „Standard Car Finance Corporation” 78 sztuk 4,5% bonów Skarbu Państwa na sumę nominalną 5 669 036,98 dolarów St. Zjed. w zamian za nieumorzone 7% bony Skarbu Państwa, wydane na podstawie umowy, zawartej przez Skarb Państwa dnia 6 grudnia 1929 r. z Tow. Zakładów Mechanicznych „Lilpop, Rau i Loewenstein”, S. A., tytułem zapłaty czynszu dzierżawnego za dostarczone wagony kolejowe. Wykup tych bonów nastąpi do dnia 1 października 1951 r. w terminach półrocznych; odsetki wynoszą 4,5%.

4. Dz. Ust. R. P. 1938 r., nr 91, poz. 621 zamieszcza dekret Prez. Rzplitej z dnia 18 listopada 1938 r. o konwersji 8% pożyczki dolarowej z 1925 r. Min. Skarbu został upoważniony do przeprowadzenia konwersji tych obligacji 8% pożyczki dolarowej z 1925 r., które nie zostały skonwertowane na obligacje 4,5% Wewn. Poż. Państwowej z 1937 r. Oprocentowanie obligacji będzie obniżone na 4,5% od wartości nominalnej, powiększonej o premię wykupu w wysokości 5 od sta, w myśl warunków emisji pożyczki. Kupony płatne będą w Nowym Yorku. Spłata nastąpi do dnia 1 lipca 1963 r. przez częściowe umarzanie co pół roku, przez losowanie, lub przez skup z wolnej ręki. Obligacje wylosowane płatne będą po kursie 105 wartości nominalnej.

5. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 24, poz. 214 zamieszcza rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 marca 1938 r. w sprawie konwersji 6% pożyczki dolarowej z 1920 r., 7% pożyczki stabilizacyjnej z 1927 r., transzy dolarowej, oraz 7% pożyczki m. st. Warszawy z 1928 r. bez kuponu bieżącego w dniu 1 lutego 1938 r. Obligacje pożyczek, wymienionych w tytule rozporządzenia, będą przejmowane do konwersji na 4,5% Wewn. Poż. Państwową z 1937 r. Z tytułu konwersji tych obligacji wydawane będą obligacje 4,5% Wewn. Poż. Państwowej z 1937 r. z kuponami, poczynając od kuponu, płatnego w dniu 1 października 1938 r. Poza tym pozostają w mocy wszystkie inne warunki konwersji z rozporządzenia Min. Skarbu z dnia 15 maja 1937 r., dotyczącego konwersji i Wewn. Poż. Państwowej z 1937 r.

U l g i i n w e s t y c y j n e .

1. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 26, poz. 224 zawiera ustawę z dnia 9 kwietnia 1938 r. o ulgach inwestycyjnych, której przepisy

zostały streszczone wyżej w rubrykach podatku od nieruchomości, dochodowego, specjalnego od wynagrodzeń, od lokali oraz opłat stemplowych i sądowych.

2. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 93, poz. 636 ogłasza rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 16 listopada, wydane co do niektórych paragrafów w porozumieniu z odpowiednimi Ministrami, w celu wykonania ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o ulgach inwestycyjnych.

Odzyskane ziemie Śląska Cieszyńskiego.

1. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 78, poz. 534 zawiera dekreci Prez. Rzplitej z dnia 11 października 1938 r. o rozciągnięciu mocy obowiązującej niektórych aktów ustawodawczych na odzyskane ziemie Śląska Cieszyńskiego. Dekret wymienia m. i. rozporządzenie Prez. Rzplitej z dnia 24 września 1926 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe”, rozporządzenie Prez. Rzplitej z dnia 22 marca 1928 r. o utworzeniu państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”.

2. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 87, poz. 585 zawiera dekret Prez. Rzplitej z dnia 16 listopada 1938 r. o zjednoczeniu z Rzplitą Polską ziem, odzyskanych w listopadzie 1938 r. i o rozciągnięciu na te ziemie mocy obowiązującej niektórych aktów ustawodawczych. Przepisy dekretu z dnia 11 października zostały rozciągnięte na ziemie, odzyskane we Frydeckim, Czadeckim, w Jaworzynie Spiskiej, w Pieninach, w dolinie Popradu oraz w źródłowisku Udawy.

3. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 90, poz. 612 zamieszcza dekret Prez. Rzplitej z dnia 19 listopada 1938 r. o rozciągnięciu mocy obowiązującej niektórych aktów ustawodawczych na odzyskane ziemie Śląska Cieszyńskiego. Dekret m. i. wymienia: ustawę z dnia 14 grudnia 1923 r. o uprawnieniach organów wykonawczych władz skarbowych; ustawę z dnia 3 grudnia 1924 r. o uwolnieniu od podatków i opłat publicznych, państwowych i samorządowych osób, korzystających z prawa eksterytorialności oraz szefów zawodowych przedstawicielstw konsularnych państw obcych w Polsce; rozporządzenie Prez. Rzplitej z dnia 22 marca 1928 r. o zagospodarowaniu lasów państwowych; ustawę z dnia 26 marca 1935 r. o klasyfikacji gruntów dla podatku gruntowego; dekret Prez. Rzplitej z dnia 3 grudnia 1935 r. o uregulowaniu gospodarki cukrowej i buraczanej.

4. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 90, poz. 616 zamieszcza dekret Prez. Rzplitej z dnia 19 listopada 1938 r. o zniesieniu niektórych

podatków pośrednich na obszarze odzyskanych ziem Śląska Cieszyńskiego (mianowicie: monopoli środków wybuchowych, opodatkowania siły wodnej, węgla, elektrycznych źródeł promieniowania, środków kwaszenia ciasta, lemoniad, wód mineralnych i wody sodowej).

5. Dz. Ust. R. P. z 1938 r., nr 95, poz. 640 zawiera rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 1938 r. o przepisach przejściowych i uzupełniających, związanych z rozciągnięciem na ziemie Śląska Cieszyńskiego dekretu Prez. Rzplitej z dnia 3 grudnia 1938 r. o regulowaniu gospodarki cukrowej i buraczanej.

Dr J. Zdzitowiecki (Poznań)